

Принципи формування фінансової архітектури підприємства

В існуючих підходах до аналізу глобальної економіки і безпосередньо до процесів фінансової глобалізації надзвичайно важливим є розкриття принципів формування фінансової архітектури підприємства.

Розглянемо принципи формування фінансової архітектури підприємства, застосовуючи його виключно в напрямі дослідження сучасного стану та перспектив розвитку підприємств. Сам по собі термін «фінансова архітектура» вперше було виголошено президентом США Б. Клінтоном на Нью-Йоркській раді із зовнішніх зв'язків у вересні 1998 року [1]. Це сталося під час виступу президента США, присвяченого фінансовій кризі 1997 - 1998 рр. За його словами, це найбільший фінансовий виклик, з яким світ зіткнувся за останні півстоліття.

Сьогодні термін «фінансова архітектура» досить широко використовується і нерідко зустрічається в наукових публікаціях у різних джерелах.

Традиційне смислове значення архітектури (лат. architectura, від гр. architecton = будівельник):

- 1) мистецтво проектування, спорудження та художнього оформлення будівель, споруд; зодчество;
- 2) характер, стиль будівлі (наприклад, готична архітектура);
- 3) в переносному значенні - будова, композиція чого-небудь [1, с. 76].

На нашу думку, методологічно складностей для обґрунтування поняття фінансової архітектури підприємства не існує. Ми вважаємо, сам термін «архітектура», з одного боку, є щось стаціонарним і нерухомим, що має такі найважливіші властивості, як упорядкованість, статичність, чіткість організації, розподіл на рівні.

З іншого боку — це інтегрована система, яка складається з окремих елементів, що мають спільні зв'язки і співпідпорядкування. Отже, в такому разі можна говорити про можливу наявність як стійких компонентів системи, так і проблемних ділянок в структурі групи елементів.

Фактично будь-яка «архітектура» (в загальному розумінні цього поняття), і особливо фінансова, може бути піддана системному аналізу або іншому подібному математичному вивченню. В результаті отримані факти про діяльність системи можуть використовуватися для отримання професійно мотивованого аналітичного висновку або розробки концепцій стратегічного планування та прогнозування.

Фінансова архітектура підприємства вимагає глибокого теоретичного обґрунтування з точки зору всіх її елементів [1, с. 62]. Наприклад, фінансова архітектура підприємства повинна формуватись на основі наступних принципів:

1. Принцип цілеспрямованості. Даний принцип передбачає орієнтацію на чітко сформульовану стратегічну мету діяльності підприємства. Усі заплановані підприємством фінансові заходи повинні забезпечувати досягнення саме заданої мети. Реалізація даного принципу забезпечується застосуванням методу «дерева цілей», починаючи із головної мети і закінчуючи цілями першого рівня управління.

2. Принцип перспективності. Формування фінансової архітектури підприємства направлено на довгострокову перспективу. Наслідки застосованих стратегічних рішень відіграють визначну роль у розвитку підприємства протягом тривалого часу. Необхідно пам'ятати, що стратегічні помилки занадто складно виправляти. Більше того, жодними оперативними методами неможливо виправити наслідки помилкових стратегічних рішень.

3. Принцип пріоритетності. Формуючи фінансову архітектуру підприємства, керівництво повинно бути готовим послідовно дотримуватися її лінії, підпорядковуючи свої тактичні дії визначеним пріоритетам. Проте, враховуючи довгу тривалість, керівництво постійно повинно проводити коригувальні зміни. Всі ці зміни повинні бути обґрунтованими і є неприпустимим допускати, щоб вони виходили за межі узгодженої концепції розвитку підприємства. Принцип пріоритетності проявляється у формуванні довгострокової стратегічної лінії, яка є пріоритетною та визначальною по відношенню до всієї наступної діяльності підприємства.

4. Принцип реальності. При формуванні фінансової архітектури підприємства враховуються реальні можливості підприємства.

5. Принцип ітеративності (поетапності). Формування фінансової архітектури проводиться поетапно. Таким чином, фінансова архітектура формується шляхом детальної послідовної роботи.

6. Принцип комплексності. Всебічний аналіз та врахування інформації дозволяє своєчасно реагувати на зміни внутрішнього та зовнішнього середовища. Для того, щоб сформувати ефективну фінансову архітектуру, необхідно врахувати велику кількість факторів. При цьому, навіть більшу увагу слід приділити зовнішньому середовищу, але і про підприємство (внутрішнє середовище) теж забувати не можна. Необхідно відслідковувати усі проблемні питання підприємства.

7. Принцип безперервності моніторингу (сканування тенденцій розвитку). Сканування передбачає збирання інформації, оцінку та прогноз значимості для підприємства найважливіших змін у зовнішньому соціально-економічному та технологічному середовищі з метою підготовки необхідних рішень.

8. Принцип селективності. Селективність формування фінансової архітектури пов'язана із виділенням певних зон господарювання — окремих сегментів ринку. Критерії вибору зон господарювання визначаються цілями підприємства.

9. Принцип стратегічної конкуренції. Стратегічна конкуренція має важливий вплив на продуктивність бізнесу. Адже успішне використання прийомів стратегічної конкуренції можуть призвести до суттєвого зростання ефективності та дозволить керувати майбутнім підприємства.

10. Принцип дотримання безпеки. Сформована фінансова архітектура повинні відповідати усіх загрозам економічної, політичної та кібербезпеки.

Розробник, або «архітектор», повинен постійно спостерігати за процесом функціонування системи, оскільки будь-яка система, якою б закритою вона не була, існує в умовах зовнішнього середовища, яке має властивість змінюватися в значних межах. Таким чином, використовуючи методи класичного системного аналізу, можна сказати, що при зміні параметрів введення (змін умов зовнішнього середовища), безумовно, будуть змінюватися параметри виходу, а значить, і ефективність роботи системи (необов'язково в гіршу сторону). Однак у завдання розробника архітектури входить постійний моніторинг ефективності функціонування системи, так як досягнення системою параметрів з крайніми значеннями може відбуватися у досить невеликому часовому періоді.

«Архітектор» повинен швидко відзначати, виділяти та вилучати проблемні елементи і компоненти системи, замінюючи їх новими, підтримуючи систему в необхідній рівновазі.

Список використаних джерел

- Булыко А. Н. Современный словарь иностранных слов. – М.: «Мартин», 2004. – с. 76.
- Душак, М. І. Теоретичне підґрунтя формування фінансової архітектури підприємства [Текст] / М. І. Душак // Економіка та держава. – 2019. – № 8. – С. 62-66.
- Ефременко И. Н., Евлахова Ю. С. Направления развития мировой финансовой архитектуры в условиях финансовой глобализации // Финансовые исследования. – 2007. – № 1(14). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/napravleniya-razvitiya-mirovoy-finansovoy-arhitektury-v-usloviyah-finansovoy-globalizatsii>